

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **J. F.**, bývajúci v B., zastúpený JUDr. P. K., advokátom v B., proti žalovanému : **S.**, so sídlom v Ž., **o návrhu na určenie povinnosti prenajímateľovi odstrániť závady a iné**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7 C 398/2002, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. novembra 2007 sp. zn. 12 Co 280/2007,

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. novembra 2007 sp. zn. 12 Co 280/2007 vo výroku, ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil a v rozsahu zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením zo 4. septembra 2007 sp. zn. 7 C 398/2002 konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 7. novembra 2007 sp. zn. 12 Co 280/2007 uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým konanie zastavil potvrdil a uznesenie okresného súdu vo výroku ktorým rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, zrušil. Potvrdzujúci výrok odôvodnil vecnou správnosťou záveru súdu prvého stupňa, keď žalobca podal návrh, ktorý nespĺňal zákonom predpísané náležitosti, súd prvého stupňa mohol súdny poplatok vyrubiť až vtedy, keď z podania žalobcu bolo nespochybniteľné, určité a jasné akých nárokov sa domáha. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že súd vo veci samej nezačal konať. Pokiaľ sudca vykonal ohliadku na mieste samom nemožno takýto postup považovať za správny, avšak je zrejmé,

že ohliadka neprebehla spôsobom, akým Občiansky súdny poriadok predpisuje vykonanie dôkazu ohliadkou na mieste samom a preto ani takýto úkon nemožno považovať za začatie konania. Postup súdu prvého stupňa bol správny pokiaľ konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu do potvrdzujúceho výroku podal dovolanie žalobca, prípustnosť ktorého odvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhol uznesenia nižších súdov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu v Žiari nad Hronom na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že procesný súd podaný návrh bez pripomienok akceptoval ako riadny návrh na začatie konania so všetkými náležitostiami ako aj zaplatený súdny poplatok vo výške 1 000,- Sk. Preto pokiaľ z odstupom piatich rokov súd vyzval žalobcu aby návrh doplnil, až následne na takom podklade vyrubil súdny poplatok za návrh, takýto postup súdu treba pokladať za nesprávny a právne neúčinný. Pretože medzičasom došlo k uplynutiu trojročnej lehoty plynúcej od konca kalendárneho roka 2002, v ktorom sa súdny poplatok stal splatným, teda došlo k zániku práva na vyrubenie súdneho poplatku či jeho doplatku. Žalobca za takéhoto stavu veci súdny poplatok, resp. jeho doplatok nezaplatil, nemožno preto konanie vo veci zastaviť. Odvolací súd sa taktiež mylí, pokiaľ tvrdí, že súd vo veci samej nezačal konať, čoho príkladom je ohliadka na mieste samom. To, že z ohliadky na mieste samom nie je zápis, ale iba náčrt bytu žalobcu, je záležitosť súdu. Zdôrazňuje však, že žalobca bol na mieste vyzvaný, aby objasnil skutočnosti a okolnosti veci, čo aj vykonal rovnako aj zástupca žalovaného.

Vyjadrenie žalovaného k dovolaniu sa v spise nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 O.s.p. platí, že dovolanie proti uzneseniu je prípustné ak je nim napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na

zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojim uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania žalobcu prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej iste veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné.

Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ namieta, že konanie je v danom prípade postihnuté závažnou procesnou vadou, lebo v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/

O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Pri posudzovaní otázky, či v danom prípade došlo v konaní na súdoch nižších stupňov k odňatiu možnosti žalobcu konať, vzal dovolací súd na zreteľ, že vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. je dôsledkom porušenia práv účastníka súdneho konania na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky, lebo takýmto rozhodnutím sa žalobcovi v súdnom konaní odopiera právo na spravodlivý proces.

Zo spisu vyplýva, že v predmetnom konaní došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

Podľa § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a doplnkov pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 122 ods. 2 O.s.p. ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Účastníci konania majú právo byť prítomní na tomto vykonávanom dokazovaní. Súd oboznámi účastníkov s výsledkami dokazovania na pojednávaní okrem konania podľa § 115a a 153a ods. 4.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonávania dôkazov predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 130 ods. 1 O.s.p. ohliadku predmetu, ktorý možno dopraviť na súd vykoná sa na pojednávaní. Za tým účelom môže súd uložiť tomu, kto má potrebný predmet, aby ho predložil.

Podľa § 130 ods. 2 O.s.p. inak sa ohliadka vykonáva na mieste. Treba na ňu predvolať tých, ktorí sa predvolávajú na pojednávanie.

Z obsahu spisu je zrejmé, že prvostupňový súd dňa 3.6.2005 o 9.20 hod. nariadil ohliadku na mieste samom (byt žalobcu). Ohliadka na mieste samom sa uskutočnila aj dňa 3.6.2005, o čom svedčí zápis (č.l. 82 predmetného spisu), na ktorej brali účasť žalobca, zástupca žalovaného JUDr. M. G.. Z ohliadky bol vykonaný zápis, ktorý tvorí náskres pod bodom A, t.j. vstupná chodbová časť do obytného domu, ďalej náskres pod bodom B, byt žalobcu. Vykonanie ohliadky na mieste samom za účasti účastníkov konania ako vykonanie jedného z dôkazných prostriedkov svedčí o tom, že prvostupňový súd začal konať vo veci samej. Pokiaľ sa odvolací súd v danej procesnej situácii napriek vyššie uvedenému zaoberal postupom súdu pri vykonávaní ohliadky, ktorý podľa jeho názoru nespĺňal formálne postupy a uzavrel, že takýto úkon nemožno považovať za začatie konania a teda zhodne so súdom prvého stupňa sa stotožnil s rozhodnutím o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, mal jeho procesný postup znaky odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) žalobcovi a viedol k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom pre ktoré musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil uznesenie odvolacieho súdu vo výroku, ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Záverom je potrebné uviesť, že je pravdou, že petit žaloby nebol jasný a určitý, teda výzva na odstránenie vád bola dôvodná a až po úprave bol splatný súdny poplatok (§ 8 zákona o súdnych poplatkoch), teda súd nemohol vyrubiť skôr súdny poplatok, keďže nebol jednoznačne vymedzený petit žaloby tak, aby bolo možné bez všetkých pochybností vo veci

konať a vyrubiť súdny poplatok. Postup súdu prvého stupňa nebol správny keď doručil návrh protistrane a nariaďoval vo veci pojednávanie hoci neodstránil vady podania, avšak týmito úkonmi nezačal konať vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: